

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8207/2544

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1719, ป.พ.พ. มาตรา 1574, ป.พ.พ. มาตรา 1736, ป.พ.พ. มาตรา 1546, ป.พ.พ. มาตรา 1457, ป.พ.พ. มาตรา 1566, ป.พ.พ. มาตรา 15, ป.พ.พ. มาตรา 1571, ป.พ.พ. มาตรา 1567, ป.พ.พ. มาตรา 1564, ป.พ.พ. มาตรา 22, ป.พ.พ. มาตรา 25, ป.พ.พ. มาตรา 1711, ป.พ.พ. มาตรา 1713, ป.พ.พ. มาตรา 1474, ป.พ.พ. มาตรา 1569

ย่อ / หลักกฎหมาย

ที่ดินประธานบัตรทำเหมืองแร่พิพาทเป็นทรัพย์มรดกที่ผู้จัดการมรดกนำมาเป็นทุนจัดตั้งเป็นบริษัทจำเลยที่ 8 แล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นตามส่วนสัดที่ทายาทแต่ละคนมีสิทธิได้รับมรดก การนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ดังกล่าวเป็นการจัดการตามที่จำเป็นเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดกซึ่งอยู่ในขอบอำนาจและหน้าที่ของผู้จัดการมรดกตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 และมาตรา 1736 วรรคสอง เนื่องจากไม่สามารถจัดการให้ทายาทเข้าครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดได้ แม้ทายาทบางคนยังเป็นผู้เยาว์อยู่ขณะนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนของบริษัทจำเลยที่ 8 ผู้จัดการมรดกก็ไม่ต้องขออนุญาตจากศาลตาม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1574 เพราะกรณีนี้ไม่ใช่เรื่องผู้ใช้อำนาจปกครองทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์ แต่เป็นเรื่องผู้จัดการมรดกทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1719 และ 1736 วรรคสอง เมื่อทายาททุกคนโดยเฉพาะโจทก์ได้รับหุ้นและผลประโยชน์ตอบแทนจากบริษัทจำเลยที่ 8 เรื่อยมาจนกระทั่งโจทก์ขายหุ้นทั้งหมดให้แก่ ป. และ อ. ไปในปี 2509 โดยไม่ได้คัดค้านว่าการกระทำของผู้จัดการมรดกไม่ชอบด้วยกฎหมายแสดงว่าโจทก์และทายาททุกคนพอใจและให้ความยินยอมในการกระทำดังกล่าวแล้วถือว่าโจทก์ได้รับแบ่งมรดกตามสิทธิครบถ้วนและถือว่าผู้จัดการมรดกได้แบ่งปันมรดกเสร็จสมบูรณ์แล้วตั้งแต่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องเอาส่วนแบ่งอีก

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้พิพากษาเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1360, 1356, 609, 604, 612, 608, 1357, 1362, 1352, 613, 607, 614, 1361, 1353, 1358, 606, 610, 1359, 1354, 1355, 611 ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต รวม 21 แปลง และให้จำเลยที่ 7 จดทะเบียนเป็นชื่อของผู้จัดการมรดกของขุนวิเศษนุกุลกิจแทน หากไม่สามารถจดทะเบียนเพิกถอนได้ก็ให้บังคับจำเลยทั้งหมดร่วมกันหรือแทนกันชดเชยค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 1,786,500,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ เพื่อนำเข้ากองมรดกแบ่งปันให้ทายาทต่อไปและห้ามมิให้จำเลยที่ 1 ถึง 6 พร้อมทั้งบริวารเข้าไปเกี่ยวข้องกับที่ดินทั้ง 21 แปลงจำเลยที่ 1 ถึง 6 จำเลยที่ 8 ที่ 9 และจำเลยที่ 15 ให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 7 ที่ 10 ที่ 16 ถึง 22 ให้การขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 11 ถึง 14 ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณาระหว่างพิจารณา โจทก์และนางสมศรี อุดมทรัพย์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายปลื้มหรือโปจวัน อุดมทรัพย์ จำเลยที่ 12 ถึงแก่กรรม นางอรนุช อุดมทรัพย์ ทายาทโจทก์ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนและโจทก์ยื่นคำร้องขอให้เรียกนางสาว

เย็นฤดีอุดมทรัพย์ ทายาทจำเลยที่ 12 เข้าเป็นคู่ความแทน ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นพิพากษา ยกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษายืนโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์ แล้วข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขุนวิเศษนุกุลกิจมีภรรยาหลายคนมีบุตรชาย 19 คน และบุตรหญิง 19 คน ขุนวิเศษนุกุลกิจมีอาชีพทำเหมืองแร่อยู่ที่ตำบลเชิงทะเลอำเภอดอนสัก และที่ตำบลคลอง อำเภอมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตต่อมาวันที่ 3 เมษายน 2503 ขุนวิเศษนุกุลกิจถึงแก่กรรมและวันที่ 31 พฤษภาคม 2503 ศาลมีคำสั่งตั้งนายอภิชาติ อุดมทรัพย์ และจำเลยที่ 9 เป็นผู้จัดการมรดกของขุนวิเศษนุกุลกิจ ผู้จัดการมรดกได้แบ่งทรัพย์สินให้แก่ทายาทและจัดตั้งบริษัทวิเศษนุกุลกิจ จำกัด จำเลยที่ 8 ขึ้นมาเพื่อทำกิจการเหมืองแร่ในที่ประทานบัตรเดิมของเจ้ามรดกและนำทรัพย์สินมรดกจำนวนหนึ่งมาเป็นทุนของบริษัทโดยแบ่งเป็นหุ้นจำนวน 1,200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 2,500 บาท ทายาทที่เป็นชาย ถือหุ้นคนละ 56 หุ้น ทายาทที่เป็นหญิงถือหุ้นคนละ 7 หุ้นกรรมการเริ่มแรกของบริษัท 3 คน ได้หุ้นเพิ่มอีกคนละ 1 หุ้น ผู้ถือหุ้นทั้งหมดไม่ต้องชำระเงินสดเป็นค่าหุ้นหลังจากจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท จำเลยที่ 8 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 แล้ว จำเลยที่ 9 กรรมการบริษัทกับพวกได้ขอออก หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) สำหรับที่ดินประทานบัตรเหมืองแร่รวม 21 แปลง ให้แก่จำเลยที่ 8 จำเลยที่ 8 ได้ทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเรื่อยมาและแบ่งรายได้ให้แก่ผู้ถือหุ้นทุกเดือน จนกระทั่งจำเลยที่ 8 เลิกกิจการและขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 1 จากนั้นมีการโอนขายที่ดินให้แก่จำเลยอื่น ๆ อีกหลายทอดในที่สุดที่ดินพิพาทตกมาเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ผู้จัดการมรดกได้แบ่งปันที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเล อำเภอดอนสักจังหวัดภูเก็ตให้แก่ทายาทเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ โจทก์เบิกความว่า เจ้ามรดกแบ่งปันทรัพย์สินอย่างอื่นให้แก่ทายาทเสร็จสิ้นแล้วเว้นแต่ที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ดังกล่าวที่ยังไม่ได้แบ่งให้ทายาทโดยมีนายอภิชาติเบิกความสนับสนุนว่าผู้จัดการมรดกทั้งสองได้ปรึกษากับนายเปรมแล้วตกลงให้จัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาเพื่อทำกิจการเหมืองแร่ต่อไป โดยนำอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 ส่วนที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเลจะยังไม่แบ่งให้ทายาทเพราะถ้าแบ่งปันให้ทายาทแล้วจะทำเหมืองไม่ได้แต่จำเลยที่ 9 ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกคนหนึ่งและเป็นผู้เริ่มก่อการจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เบิกความประกอบคำขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิว่า จำเลยที่ 8 มีทุนจดทะเบียนจำนวน 3,000,000 บาท แบ่งเป็นหุ้นทั้งหมด 1,200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 2,500 บาท ทายาทที่เป็นชาย 19 คน ถือหุ้นคนละ 56 หุ้น ทายาทที่เป็นหญิงอีก 19 คน ถือหุ้นคนละ 7 หุ้น กรรมการของจำเลยที่ 8 ชุดแรก 3 คน ได้หุ้นเพิ่มอีกคนละ 1 หุ้น โดยผู้ถือหุ้นทั้งหมดไม่ต้องชำระค่าหุ้นเพราะได้นำที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่ซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกมาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 ในเรื่องนี้โจทก์เบิกความตอบทนายจำเลยที่ 8 และที่ 9 ยอมรับว่าโจทก์มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งตามพินัยกรรม 1 ใน 19 ส่วนหรือเท่ากับ 63 หุ้น โจทก์ถือหุ้นไว้เอง 56 หุ้นนางสาวทัศนีย์พีโจทก์ถือหุ้นไว้ 7 หุ้น โจทก์และผู้ถือหุ้นทุกคนไม่ได้ชำระค่าหุ้นเพราะได้รับแจ้งจากกรรมการจำเลยที่ 8 ว่า จำเลยที่ 8 ได้เอาทรัพย์สินและอุปกรณ์ในการทำเหมืองแร่ซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกตีราคาเป็นค่าหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำเบิกความของนายอภิชาติที่ตอบคำซักค้านทนายจำเลยที่ 8 ว่ามรดกเฉพาะที่เป็นบ้านอาศัยประมาณ 10 หลัง มีราคารวมกัน 1,000,000 บาทเศษ แก้วแหวนเงินทองมีราคา 500,000 บาท ส่วนที่เหลือคือที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มีราคาประมาณ 1,500,000 บาท รวมแล้วขุนวิเศษนุกุลกิจมีทรัพย์สินมรดกคิดเป็นเงิน 3,000,000 บาท ตรงกับที่ระบุไว้ในบัญชีทรัพย์สินมรดกท้ายคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นแต่งตั้งนายอภิชาติและจำเลยที่ 9 เป็นผู้จัดการมรดกรายนี้ ดังนั้น ที่จำเลยที่

9 เบิกความว่า ได้นำที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 จึงมีเหตุผลรับฟังได้ นอกจากนี้ นายอภิชชาติตอบทนายจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 และจำเลยที่ 15 ถึงเหตุที่ไม่ได้แบ่งที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ให้แก่ทายาทตอนหนึ่งว่าขณะที่เจ้ามรดกตายที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่มีราคาสูงมากและไม่สามารถแบ่งเป็นส่วนสัดได้เพราะทายาททุกคนจะเอาแต่ที่ดินที่ติดทะเลหากจะแบ่งกันก็ต้องขายที่ดินแล้วนำเงินมาแบ่งกันตามส่วน สำหรับอุปกรณ์ทำเหมืองแร่นั้น นายอภิชชาติเบิกความว่าไม่แบ่งให้ทายาทเพราะถ้าแบ่งก็จะได้คนละเล็กคนละน้อย และเมื่อจดทะเบียนตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาแล้วนายอภิชชาติตอบทนายจำเลยที่ 9 ว่า จำเลยที่ 8 ไม่มีเงินสดหมุนเวียนเพราะมีแต่ทรัพย์สินมรดกจึงต้องไปยืมเงินสดมาจากนายจตุ บัญสูง ซึ่งเป็นเพื่อนกับนายเปรม อุดมทรัพย์ ต่อมาจำเลยที่ 8 ได้ขายที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ที่ตำบลคลองน้ำเงินมาชำระหนี้ให้แก่นายจตุ ด้วยเหตุนี้ที่โจทก์อ้างว่าเฉพาะอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มีราคาสูงถึง 10,000,000 บาท จึงรับฟังไม่ได้ เพราะถ้ามีราคาสูงขนาดนั้นก็ไม่จำเป็นต้องกู้ยืมเงินนายจตุมาใช้หมุนเวียนเนื่องจากสามารถขายอุปกรณ์บางส่วนมาใช้ได้ ประกอบกับเมื่อปี 2507 โจทก์ได้ทำหนังสือถึงคณะกรรมการจำเลยที่ 8 ขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามเอกสารหมายเลข 8 และทำหน้าที่เป็นเลขานุการจดบันทึกรายงานการประชุมใหญ่วิสามัญครั้งที่ 1/2507 ซึ่งในรายงานการประชุมดังกล่าว นายอภิชชาติประธานที่ประชุมแจ้งว่าที่ดินที่เจ้ามรดกได้ทิ้งไว้ให้พวกเราส่วนมากเป็นที่ดี ถ้าเราไม่รีบฉวยโอกาสขายงานในเวลานี้ ต่อไปจะทำลำบาก คำว่าที่ดินที่เจ้ามรดกได้ทิ้งไว้ให้พวกเรานายอภิชชาติตอบทนายจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 และจำเลยที่ 15 ว่า คือที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเล ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ที่ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เป็นทรัพย์สินมรดกที่ผู้จัดการมรดกทั้งสองนำมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 แล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นตามส่วนสัดที่ทายาทแต่ละคนมีสิทธิได้รับมรดก ทั้งนี้ตามรายงานการประชุมตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 คำขอจดทะเบียนบริษัทก็คัดคำขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น เอกสารหมายเลข จ.57 ถึง จ.60 การนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาแล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นเพื่อดำเนินกิจการทำเหมืองแร่ในที่ดินดังกล่าว เป็นการจัดการตามที่จำเป็นเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกซึ่งอยู่ในขอบอำนาจและหน้าที่ของผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 และ 1736 บรรคสองเนื่องจากไม่สามารถจัดการให้ทายาทเข้าครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดได้เพราะทายาททุกคนจะเอาแต่ที่ดินที่อยู่ติดกับทะเลดังที่นายอภิชชาติเบิกความไว้ ดังนั้น แม้ทายาทบางคนยังเป็นผู้เยาว์อยู่ขณะนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนของบริษัทจำเลยที่ 8 ผู้จัดการมรดกก็ไม่ต้องขออนุญาตจากศาลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546(เดิม)ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นหรือมาตรา 1574(ใหม่) เพราะกรณีนี้ไม่ใช่เรื่องผู้ใช้อำนาจปกครองทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์แต่เป็นเรื่องผู้จัดการมรดกทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าทายาททุกคนโดยเฉพาะโจทก์ได้รับหุ้นและผลประโยชน์ตอบแทนเป็นประจำทุกเดือนจากบริษัทจำเลยที่ 8 เรื่อยมาจนกระทั่งโจทก์ขายหุ้นทั้งหมดให้แก่นายปลื้ม อุดมทรัพย์ และนายอภิชชาติในราคา 350,000 บาท เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2509 ตามใบเสร็จรับเงินเอกสารหมายเลข ล.2 และ ล.3 โดยไม่ได้คัดค้านว่าการกระทำของผู้จัดการมรดกทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย แสดงว่าโจทก์และทายาททุกคนพอใจและให้ความยินยอมในการกระทำดังกล่าวแล้ว ถือว่าโจทก์ได้รับแบ่งมรดกตามสิทธิครบถ้วนและถือว่าผู้จัดการมรดกทั้งสองได้แบ่งปันมรดกเสร็จสมบูรณ์แล้วตั้งแต่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องเอา

ส่วนแบ่งอีก ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษามานั้นชอบแล้วฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน ดูฉบับย่อฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8207/2544นายอภิชัยหรือโปลเหล็ง อุดมทรัพย์ โดยนางอรนุช อุดมทรัพย์โจทก์ผู้เข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์บริษัทบางเทาดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด กับพวกจำเลย ป.พ.พ. ม. 1574, ม. 1719, ม. 1736ที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่พิพาทเป็นทรัพย์มรดกที่ผู้จัดการมรดกนำมาเป็นทุนจัดตั้งเป็นบริษัทจำเลยที่ 8 แล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นตามส่วนสัดที่ทายาทแต่ละคนมีสิทธิได้รับมรดก การนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8ดังกล่าวเป็นการจัดการตามที่จำเป็นเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดกซึ่งอยู่ในขอบอำนาจและหน้าที่ของผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 และมาตรา 1736 วรรคสอง เนื่องจากไม่สามารถจัดการให้ทายาทเข้าครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดได้ แม้ทายาทบางคนยังเป็นผู้เยาว์อยู่ขณะนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนของบริษัทจำเลยที่ 8 ผู้จัดการมรดกก็ไม่ต้องขออนุญาตจากศาลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1574 เพราะกรณีนี้ไม่ใช่เรื่องผู้ใช้อำนาจปกครองทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์ แต่เป็นเรื่องผู้จัดการมรดกทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1719 และ 1736 วรรคสอง เมื่อทายาททุกคนโดยเฉพาะโจทก์ได้รับหุ้นและผลประโยชน์ตอบแทนจากบริษัทจำเลยที่ 8 เรื่อยมาจนกระทั่งโจทก์ขายหุ้นทั้งหมดให้แก่ ป. และ อ. ไปในปี 2509 โดยไม่ได้คัดค้านว่าการกระทำของผู้จัดการมรดกไม่ชอบด้วยกฎหมายแสดงว่าโจทก์และทายาททุกคนพอใจและให้ความยินยอมในการกระทำดังกล่าวแล้วถือว่าโจทก์ได้รับแบ่งมรดกตามสิทธิครบถ้วนและถือว่าผู้จัดการมรดกได้แบ่งปันมรดกเสร็จสมบูรณ์แล้วตั้งแต่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องเอาส่วนแบ่งอีกโจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้พิพากษาเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1360, 1356, 609, 604, 612, 608, 1357,1362, 1352, 613, 607, 614,1361, 1353, 1358, 606, 610, 1359, 1354, 1355, 611ตำบลเชิงทะเล อำเภอลำปำ จังหวัดภูเก็ต รวม 21 แปลง และให้จำเลยที่ 7 จดทะเบียนเป็นชื่อของผู้จัดการมรดกของขุนวิเศษนุกุลกิจแทน หากไม่สามารถจดทะเบียนเพิกถอนได้ก็ให้บังคับจำเลยทั้งหมดร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 1,786,500,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ เพื่อนำเข้ากองมรดกแบ่งปันให้ทายาทต่อไปและห้ามมิให้จำเลยที่ 1 ถึง 6 พร้อมทั้งบริวารเข้าไปเกี่ยวข้องกับที่ดินทั้ง 21 แปลงจำเลยที่ 1 ถึง 6 จำเลยที่ 8 ที่ 9 และจำเลยที่ 15 ให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 7 ที่ 10 ที่ 16 ถึง 22 ให้การขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 11 ถึง 14 ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณาระหว่างพิจารณา โจทก์และนางสมศรี อุดมทรัพย์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายปลื้มหรือโปจวัน อุดมทรัพย์ จำเลยที่ 12 ถึงแก่กรรม นางอรนุช อุดมทรัพย์ ทายาทโจทก์ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนและโจทก์ยื่นคำร้องขอให้เรียกนางสาวเย็นฤดีอุดมทรัพย์ ทายาทจำเลยที่ 12 เข้าเป็นคู่ความแทน ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษายืน โจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขุนวิเศษนุกุลกิจมีภรรยาหลายคนมีบุตรชาย 19 คน และบุตรหญิง 19 คน ขุนวิเศษนุกุลกิจมีอาชีพทำเหมืองแร่อยู่ที่ตำบลเชิงทะเลอำเภอลำปำ และที่ตำบลฉลอง อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตต่อมาวันที่ 3 เมษายน 2503 ขุนวิเศษนุกุลกิจถึงแก่กรรมและวันที่ 31 พฤษภาคม 2503 ศาลมีคำสั่งตั้งนายอภิชาติ อุดมทรัพย์ และจำเลยที่ 9 เป็นผู้จัดการมรดกของขุนวิเศษนุกุลกิจ ผู้จัดการมรดกได้แบ่งทรัพย์ให้แก่ทายาท

และจัดตั้งบริษัทวิเศษนุกุลกิจ จำกัด จำเลยที่ 8 ขึ้นมาเพื่อทำกิจการเหมืองแร่ในที่ประทานบัตรเดิมของเจ้ามรดกและนำทรัพย์สินมรดกจำนวนหนึ่งมาเป็นทุนของบริษัทโดยแบ่งเป็นหุ้นจำนวน 1,200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 2,500 บาท ทายาทที่เป็นชายถือหุ้นคนละ 56 หุ้น ทายาทที่เป็นหญิงถือหุ้นคนละ 7 หุ้นกรรมการเริ่มแรกของบริษัท 3 คน ได้หุ้นเพิ่มอีกคนละ 1 หุ้น ผู้ถือหุ้นทั้งหมดไม่ต้องชำระเงินสดเป็นค่าหุ้นหลังจากจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 แล้ว

จำเลยที่ 9 กรรมการบริษัทกับพวกได้ขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) สำหรับที่ดินประทานทำบัตรเหมืองแร่รวม 21 แปลง ให้แก่จำเลยที่ 8 จำเลยที่ 8 ได้ทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเรื่อยมาและแบ่งรายได้ให้แก่ผู้ถือหุ้นทุกเดือน จนกระทั่งจำเลยที่ 8 เลิกกิจการและขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 1 จากนั้นมีการโอนขายที่ดินให้แก่จำเลยอื่น ๆ อีกหลายทอดในที่สุดที่ดินพิพาทตกมาเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า

ผู้จัดการมรดกได้แบ่งปันที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลางจังหวัดภูเก็ตให้แก่ทายาทเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ โจทก์เบิกความว่าเจ้ามรดกแบ่งปันทรัพย์สินอย่างอื่นให้แก่ทายาทเสร็จสิ้นแล้วเว้นแต่ที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ดังกล่าวที่ยังไม่ได้แบ่งให้ทายาทโดยมีนายอภิชาติเบิกความสนับสนุนว่าผู้จัดการมรดกทั้งสองได้ปรึกษากับนายเปรมแล้วตกลงให้จัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาเพื่อทำกิจการเหมืองแร่ต่อไป โดยนำอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 ส่วนที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเลจะยังไม่แบ่งให้ทายาทเพราะถ้าแบ่งปันให้ทายาทแล้วจะทำเหมืองไม่ได้แต่จำเลยที่ 9 ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกคนหนึ่งและเป็นผู้เริ่มก่อการจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เบิกความประกอบคำขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิว่า จำเลยที่ 8 มี

ทุนจดทะเบียนจำนวน 3,000,000 บาท แบ่งเป็นหุ้นทั้งหมด 1,200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 2,500 บาท ทายาทที่เป็นชาย 19 คน ถือหุ้นคนละ 56 หุ้น ทายาทที่เป็นหญิงอีก 19 คน ถือหุ้นคนละ 7 หุ้น กรรมการของจำเลยที่ 8 ชุดแรก 3 คน ได้หุ้นเพิ่มอีกคนละ 1 หุ้น โดยผู้ถือหุ้นทั้งหมดไม่ต้องชำระค่าหุ้นเพราะได้นำที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่ซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกมาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 ในเรื่องนี้โจทก์เบิกความตอบทนายจำเลยที่ 8 และที่ 9 ยอมรับว่าโจทก์มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งตามพินัยกรรม 1 ใน 19 ส่วนหรือเท่ากับ 63 หุ้น โจทก์ถือหุ้นไว้เอง 56 หุ้นนางสาวทัศนีย์พีโจทก์ถือหุ้นไว้ 7 หุ้น โจทก์และผู้ถือหุ้นทุกคนไม่ได้ชำระค่าหุ้นเพราะได้รับแจ้งจากกรรมการจำเลยที่ 8 ว่า จำเลยที่ 8 ได้เอาทรัพย์สินและอุปกรณ์ในการทำเหมืองแร่ซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกตีราคาเป็นค่าหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำเบิกความของนายอภิชาติที่ตอบคำซักค้านทนายจำเลยที่ 8 ว่ามรดกเฉพาะที่เป็นบ้านอาศัยประมาณ 10 หลัง มีราคารวมกัน 1,000,000 บาทเศษ แก้วหวานเงินทองมีราคา 500,000 บาท ส่วนที่เหลือคือที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มีราคาประมาณ 1,500,000 บาท รวมแล้วขุนวิเศษนุกุลกิจมีทรัพย์สินมรดกคิดเป็นเงิน 3,000,000 บาท ตรงกับที่ระบุไว้ในบัญชีทรัพย์สินมรดกท้ายคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นแต่งตั้งนายอภิชาติและจำเลยที่ 9 เป็นผู้จัดการมรดกรายนี้ ดังนั้น ที่จำเลยที่ 9 เบิกความว่า ได้นำที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 จึงมีเหตุผลรับฟังได้

นอกจากนี้นายอภิชาติตอบทนายจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 และจำเลยที่ 15 ถึงเหตุที่ไม่ได้แบ่งที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ให้แก่ทายาทตอนหนึ่งว่าขณะที่เจ้ามรดกตายที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่มีราคาถูกลงมากและไม่สามารถแบ่งเป็นส่วนสดได้เพราะทายาททุกคนจะเอาแต่ที่ดินที่ติดทะเลหากจะแบ่งกันก็ต้องขายที่ดินแล้วนำเงินมาแบ่งกันตามส่วน สำหรับอุปกรณ์ทำเหมืองแร่ที่นายอภิชาติเบิกความว่าไม่แบ่งให้ทายาทเพราะถ้าแบ่งก็จะได้คนละเล็กคนละน้อย และเมื่อ

จดทะเบียนตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาแล้วนายอภิชิตตอบนายจำเลยที่ 9 ว่า จำเลยที่ 8 ไม่มีเงินสดหมุนเวียนเพราะมีแต่ทรัพย์สินมรดกจึงต้องไปยืมเงินสดมาจากนายจตุ บุญสูง ซึ่งเป็นเพื่อนกับนายเปรม อุดมทรัพย์ ต่อมาจำเลยที่ 8 ได้ขายที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ที่ตำบลคลองน้ำเงินมาชำระหนี้ให้แก่นายจตุ ด้วยเหตุนี้ที่โจทก์อ้างว่าเฉพาะอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มีราคาสูงถึง 10,000,000 บาท จึงรับฟังไม่ได้ เพราะถ้ามีราคาสูงขนาดนั้นก็ไม่จำเป็นต้องกู้ยืมเงินนายจตุมาใช้หมุนเวียนเนื่องจากสามารถขายอุปกรณ์บางส่วนมาใช้ได้ ประกอบกับเมื่อปี 2507 โจทก์ได้ทำหนังสือถึงคณะกรรมการจำเลยที่ 8 ขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามเอกสารหมายเลข 8 และทำหน้าที่เป็นเลขานุการจดบันทึกรายงานการประชุมใหญ่วิสามัญครั้งที่ 1/2507 ซึ่งในรายงานการประชุมดังกล่าว นายอภิชิตประธานที่ประชุมแจ้งว่าที่ดินที่เจ้ามรดกได้ทิ้งไว้ให้พวกเราส่วนมากเป็นที่ดี ถ้าเราไม่รีบฉวยโอกาสขยายงานในเวลานี้ ต่อไปจะทำลำบาก คำว่าที่ดินที่เจ้ามรดกได้ทิ้งไว้ให้พวกเรา นายอภิชิตตอบนายจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 และจำเลยที่ 15 ว่า คือที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเล ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ที่ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เป็นทรัพย์สินมรดกที่ผู้จัดการมรดกทั้งสองนำมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 แล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นตามส่วนสัดที่ทายาทแต่ละคนมีสิทธิได้รับมรดก ทั้งนี้ตามรายงานการประชุมตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 คำขอจดทะเบียนบริษัทจำกัดคำขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น เอกสารหมายเลข จ.57 ถึง จ.60 การนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาแล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นเพื่อดำเนินกิจการทำเหมืองแร่ในที่ดินดังกล่าว เป็นการจัดการตามที่จำเป็นเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกซึ่งอยู่ในขอบอำนาจและหน้าที่ของผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 และ 1736 วรรคสองเนื่องจากไม่สามารถจัดการให้ทายาทเข้าครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดได้เพราะทายาททุกคนจะเอาแต่ที่ดินที่อยู่ติดกับทะเลดังที่นายอภิชิตเบิกความไว้ ดังนั้น แม้ทายาทบางคนยังเป็นผู้เยาว์อยู่ขณะนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนของบริษัทจำเลยที่ 8 ผู้จัดการมรดกก็ไม่ต้องขออนุญาตจากศาลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546(เดิม)ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นหรือมาตรา 1574(ใหม่) เพราะกรณีนี้ไม่ใช่เรื่องผู้ใช้อำนาจปกครองทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์แต่เป็นเรื่องผู้จัดการมรดกทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าทายาททุกคนโดยเฉพาะโจทก์ได้รับหุ้นและผลประโยชน์ตอบแทนเป็นประจำทุกเดือนจากบริษัทจำเลยที่ 8 เรื่อยมาจนกระทั่งโจทก์ขายหุ้นทั้งหมดให้แก่นายปลื้ม อุดมทรัพย์ และนายอภิชิตในราคา 350,000 บาท เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2509 ตามใบเสร็จรับเงินเอกสารหมายเลข ล.2 และ ล.3 โดยไม่ได้คัดค้านว่าการกระทำของผู้จัดการมรดกทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย แสดงว่าโจทก์และทายาททุกคนพอใจและให้ความยินยอมในการกระทำความดังกล่าวแล้ว ถือว่าโจทก์ได้รับแบ่งมรดกตามสิทธิครบถ้วนและถือว่าผู้จัดการมรดกทั้งสองได้แบ่งปันมรดกเสร็จสมบูรณ์แล้วตั้งแต่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องเอาส่วนแบ่งอีก ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษามานั้นชอบแล้วฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน(ชาญชัย ลิขิตจิตถะ-จารุญ แสนภักดี-วสันต์ ตรีสุวรรณ)แหล่งที่มา สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการแผนกหมายเลขคดีดำศาลฎีกาหมายเลขคดีดำศาลชั้นต้นหมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นหมายเลขเหตุกรณีศึกษาเรื่องนี้คือการจัดการทรัพย์สินมรดกของเจ้ามรดก ซึ่งทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของเจ้ามรดกบางคนเป็นผู้เยาว์อยู่ มีปัญหาว่าการจัดการในส่วนของผู้เยาว์นั้นผู้จัดการมรดกจะต้องขออนุญาตศาลโดยอาศัยหลักการตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เรื่องที่ผู้ใช้อำนาจปกครองต้องขออนุญาตศาลตามมาตรา 1574 หรือไม่เรื่องนี้เป็นปัญหาทางกฎหมายซึ่งยากที่ประชาชนทั่วไปจะเข้าใจได้ง่ายต้องศึกษาและทำความเข้าใจพอสมควร กล่าวคือต้องพิจารณาจากเรื่องหรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นว่าเป็นเรื่องอะไรเสียก่อนแล้วจึงนำมาปรับแก้บทกฎหมายในเรื่องนั้น ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้เฉพาะกรณีที่หยิบยกมาหาเหตุนี้ว่ามีว่าในขณะที่เจ้ามรดกตายเจ้ามรดกมีทรัพย์สินมรดกทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ รวมทั้งที่ดิน ประทานบัตรทำเหมืองแร่ ผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลได้นำที่ดินมรดกมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทขึ้นมาแล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้น เพื่อดำเนินกิจการทำเหมืองแร่ในที่ดินดังกล่าวเนื่องจากไม่สามารถจัดการให้ทายาทเข้าครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดได้ เพราะทายาททุกคนจะเอาแต่ที่ดินที่อยู่ติดกับทะเลซึ่งทายาททุกคนพอใจและให้ความยินยอม แต่มีทายาทบางคนเป็นผู้เยาว์อยู่ด้วย ในขณะที่ผู้จัดการมรดกดำเนินการดังกล่าว จึงมีปัญหาว่าในกรณีของผู้เยาว์นั้น ผู้จัดการมรดกจะต้องขออนุญาตศาลตามความในมาตรา 1574 หรือไม่ เรื่องนี้คงต้องทำความเข้าใจในเรื่องอำนาจหน้าที่ของผู้ใช้อำนาจปกครองกับอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการมรดก กล่าวคือ ผู้ใช้อำนาจปกครองได้แก่บิดามารดาของบุตรผู้เยาว์ซึ่งสมรสกัน

(ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1457, 1566) หรือกรณีที่บิดามารดาได้สมรสกัน มารดายอมเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์แต่ผู้เดียว (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546 และ 1566) การที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้ย่อมชอบด้วยเหตุผล เพราะบิดามารดาเป็นผู้ก่อให้เกิดบุตรและดูแลบุตรมานับแต่บุตรปฏิสนธิในครรภ์มารดาแล้ว ดังนั้นเมื่อเขาเกิดมามีสภาพบุคคล (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15) ย่อมเป็นอำนาจหน้าที่ของบิดามารดาจะต้องดูแลปกป้องคุ้มครองและเลี้ยงดูเขาจนกว่าจะบรรลุนิติภาวะ โดยเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1566) ขอให้พึงสังเกตว่าตามบทบัญญัติข้างต้นใช้ว่า "บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะต้องอยู่ใต้อำนาจปกครองของบิดามารดา" อำนาจนี้กฎหมายให้เฉพาะแต่บิดามารดาเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงกับธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งมีความรักและห่วงใยบุตรของตนเป็นสำคัญ ดังนั้น ตามบทบัญญัติว่าด้วยการใช้อำนาจปกครองของบิดามารดา จึงมุ่งคุ้มครองส่วนได้เสียและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์ โดยถือเอาบิดามารดาเป็นหลักสำคัญในการรับผิดชอบดูแลผู้เยาว์ซึ่งการใช้อำนาจปกครองนี้ก็รวมถึงการจัดการทรัพย์สินของบุตรผู้เยาว์ด้วย ทั้งนี้ต้องจัดการทรัพย์สินนั้นด้วยความระมัดระวังเช่น วิทยุชุมชนจะพึงกระทำด้วย (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1571) และนอกจากนี้ในการทำนิติกรรมอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ประเภทสำคัญเท่านั้นที่กฎหมายเข้าไปเกี่ยวข้องเป็นพิเศษว่าผู้ใช้อำนาจปกครองจะกระทำมิได้เว้นแต่ศาลจะอนุญาต เช่น ขาย แลกเปลี่ยน ขายฝาก ให้เช่าซื้อ จำนอง ปลดจำนองหรือโอนสิทธิจำนองซึ่งอสังหาริมทรัพย์ของผู้เยาว์ เป็นต้น (มาตรา 1574) ขอให้สังเกตว่าอำนาจปกครองของบิดามารดานั้นมีลักษณะสำคัญ 2 ประการกล่าวคือเป็นอำนาจที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องคุ้มครองตัวเด็กทางกายภาพและจิตใจมิให้ได้รับอันตราย อบรมเลี้ยงดูให้เป็นคนดี รวมทั้งลงโทษได้ตามสมควรเพื่อว่ากล่าว

สั่งสอน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1567) ทั้งอุปการะเลี้ยงดูเขาจนกว่าจะบรรลุนิติภาวะด้วย (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1564) และอีกหน้าที่หนึ่งคือ การจัดการทรัพย์สินของบุตรผู้เยาว์ด้วยซึ่งสามารถกระทำได้อย่างเว้นแต่กรณีที่กฎหมายกำหนดว่าต้องขออนุญาตศาลเท่านั้น (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1574) หรือเป็นเรื่องที่ผู้เยาว์กระทำเองตามที่กฎหมายระบุไว้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 22 ถึง 27) เช่น

เมื่อผู้เยาว์อายุสิบห้าปีบริบูรณ์ยอมทำพินัยกรรมได้ด้วยตนเอง (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 25) ผู้ปกครองไม่มีอำนาจกระทำแทนได้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการทำนิติกรรมเกี่ยวกับ ทรัพย์สินของผู้เยาว์ที่ต้องขออนุญาตจากศาลโดยผู้ปกครองเป็นผู้เสนอเรื่องสู่ศาลนั้นเป็นเรื่องที่ กฎหมายต้องการให้ศาลช่วยปกป้องคุ้มครองส่วนได้เสียและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์อีกชั้นหนึ่ง แม้ว่าโดยธรรมชาตินั้นบิดามารดาย่อมรักบุตรของตน มีความห่วงใยในบุตรของตนอยู่แล้วก็ตาม เจตนารมณ์ของกฎหมายในส่วนนี้เป็นการกรองอำนาจการจัดการทรัพย์สินประเภทสำคัญของบุตร ผู้เยาว์ ซึ่งใกล้เคียงกับการจัดการมรดกของผู้ตายโดยผู้จัดการมรดก ซึ่งมุ่งหมายถึงการจัดการ ทรัพย์สินมรดกของบุคคลที่ตายแล้ว ผู้จัดการมรดกอาจถูกตั้งขึ้นโดยพินัยกรรมหรือโดยคำสั่งศาลก็ได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่กองมรดกและโดยคำนึงถึงเจตนาของเจ้ามรดก

(ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1711 และ 1713) มีตัวอย่างคดีที่พิพาทเกี่ยวกับหน้าที่ ของผู้จัดการมรดกถึงศาลฎีกาอันเป็นศาลสูงสุดของศาลยุติธรรมในคดีนั้นศาลฎีกาตามคำพิพากษา ศาลฎีกาที่ 1217/2543 ได้วินิจฉัยเป็นหลักไว้ว่าผู้จัดการมรดกมีอำนาจและหน้าที่ที่จะทำการอัน จำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งแจ้งชัดหรือโดยปริยายแห่งพินัยกรรมและเพื่อจัดการมรดก โดยทั่วไปหรือเพื่อแบ่งปันมรดกและเป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดกจะต้องจัดการโดยตนเองจะให้ ผู้ใดดำเนินการแทนไม่ได้เว้นแต่กรณีข้อยกเว้นให้ผู้จัดการมรดกมอบให้ตัวแทนทำได้ตาม อำนาจหน้าที่ที่ให้ไว้โดยชัดแจ้งหรือโดยปริยายในพินัยกรรมหรือโดยคำสั่งศาล หรือในพฤติการณ์ เพื่อประโยชน์แก่กองมรดก ผู้จัดการมรดกที่ศาลมีคำสั่งตั้งมิใช่ตัวแทนของทายาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้จัดการมรดกต่อทายาทเกิดขึ้นโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายหากแต่มีฐานะ เป็นผู้แทนตามกฎหมายของทายาทที่จะต้องจัดการมรดกเพื่อประโยชน์แก่กองมรดกและทายาท ทายาทหากมีอำนาจที่จะสั่งการให้ผู้จัดการมรดกกระทำการใดได้ไม่ เพียงแต่ผู้จัดการมรดกจะต้อง รับผิดชอบต่อทายาท โดยกฎหมายอนุโลมให้นำบทบางมาตราของลักษณะตัวแทนมาใช้และทายาท ย่อมอยู่ในฐานะเป็นผู้ควบคุมการจัดการมรดกของผู้จัดการมรดกให้อยู่ในขอบอำนาจที่พินัยกรรม และกฎหมายกำหนดไว้รวมทั้งมีอำนาจที่จะขอให้ศาลสั่งถอนผู้จัดการมรดกที่ละเลยไม่ทำ ตามหน้าที่ ส่วนบทบัญญัติบางเรื่องก็เป็นเพียงกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลเป็นผู้ดูแลให้ ผู้จัดการมรดกปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เพื่อให้การจัดการมรดกเป็นไปโดยเรียบร้อย ดังนั้น วิธีการจัดการมรดกซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้จัดการมรดกที่จะกระทำเอง ทายาทและศาล ไม่มีอำนาจที่จะบังคับให้ผู้จัดการมรดกปฏิบัติตามมติที่ประชุมทายาทได้ หลักการที่ศาลฎีกา วินิจฉัยไว้เป็นแนวทางที่จะต้องพิจารณาประกอบบทกฎหมายวิเคราะห์การจัดการมรดกด้วย การ จัดการมรดกโดยเฉพาะอย่างยิ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 ให้อำนาจแก่ ผู้จัดการมรดกกว่าผู้จัดการมรดกมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่ง แจ้งชัดหรือไม่โดยปริยายแห่งพินัยกรรมและเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปัน ทรัพย์สินมรดกตามบทบัญญัติดังกล่าวได้มุ่งถึงการจัดการมรดกเพื่อประโยชน์แก่กองมรดกรวมถึงการ แบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทตามที่ระบุไว้ในพินัยกรรมและตามคำสั่งศาลเป็นสำคัญ โดยไม่ คำนึงถึงลักษณะทางกายภาพหรือความบกพร่องทางสติปัญญาว่าเป็นผู้เยาว์ หรือเสมือน ไร้ความสามารถหรือไร้ความสามารถหรือเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ หรือมีคู่สมรสแล้วหรือไม่ เมื่อ ทายาทมีสิทธิตามกฎหมายหรือตามพินัยกรรมอย่างไรก็ต้องดำเนินการไปตามนั้นภายใต้ขอบเขต อำนาจของตน อำนาจหน้าที่ของผู้จัดการมรดกกับของผู้ใช้อำนาจปกครองของบุตรผู้เยาว์จึงมี ข้อแตกต่างกันในบางประการโดยธรรมชาติและในทางกฎหมายแม้จะมีส่วนเหมือนกันในการมุ่ง

รักษาประโยชน์ของผู้เยาว์และกองมรดกก็ตาม เช่น การดูแลจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์ กฎหมายมุ่งถึงการดูแลรักษาไว้ให้คงอยู่และเพิ่มพูน จะจำหน่ายจ่ายโอนหรือก่อให้เกิดภาระผูกพันก็ต่อเมื่อจำเป็นและบางกรณีก็ต้องให้ศาลช่วยกลั่นกรอง คือศาลต้องอนุญาตจึงจะกระทำได้

(ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1574) ส่วนการจัดการตามทรัพย์สินมรดกของผู้ตายนั้น เป็นการดำเนินการแบ่งปันให้แก่ทายาทติดตามหนี้กองมรดกและชำระหนี้กองมรดกหรือการอื่น ๆ ที่จำเป็น แล้วในที่สุดก็ต้องแบ่งปันให้แก่ทายาท แนวทางและวัตถุประสงค์ที่สำคัญจึงแตกต่างกัน ดังนั้น การจัดการทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย ซึ่งมีผู้เยาว์อยู่ด้วยผู้จัดการมรดกจึงมีอำนาจจัดการได้ภายใต้ขอบเขตตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามคำสั่งศาลหรือพิสัยกรรมแล้วแต่กรณี โดยมีต้องขออนุญาตต่อศาล มีตัวอย่างคดีตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6592/2539 วินิจฉัยว่าจำเลยที่ 1 เป็นทายาทของผู้ตาย ทั้งเป็นมารดาและผู้แทนโดยชอบธรรมของทายาทซึ่งเป็นผู้เยาว์ จึงเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์ทั้งยังเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายด้วย การที่จำเลยที่ 1 ขายที่ดินพิพาทซึ่งผู้เยาว์ในฐานะทายาทมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งในที่ดินพิพาท เมื่อจำเลยที่ 1 กระทำในขอบอำนาจในฐานะผู้จัดการมรดกไม่ใช่ฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมของบุตรผู้เยาว์จึงเป็นเรื่องผู้จัดการมรดกขายทรัพย์สินมรดกย่อมกระทำได้ จะนำหลักเกณฑ์เรื่องการทำนิติกรรมสำคัญซึ่งต้องขออนุญาตตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1474 มาใช้บังคับไม่ได้คดีนี้มีปัญหาว่า โจทก์ที่ 1 ซึ่งเป็นมารดาของผู้เยาว์ซึ่งเป็นทายาทของผู้ตาย ในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายจะโอนขายที่ดินพิพาทอันเป็นทรัพย์สินมรดกซึ่งตกได้แก่ผู้เยาว์โดยไม่ขออนุญาตศาลได้หรือไม่ เพราะตามปกติแล้วบิดามารดาซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองของผู้เยาว์จะทำนิติกรรมสำคัญของผู้เยาว์บางกรณี เช่น ขายที่ดินของผู้เยาว์ ดังนี้ ต้องขออนุญาตศาลก่อนเมื่อศาลอนุญาตแล้วจึงจะทำได้ (มาตรา 1574) แต่เรื่องนี้เป็นทรัพย์สินมรดกตกทอดแก่ทายาท ศาลฎีกาเห็นว่ากรณีนี้มารดาของผู้เยาว์กระทำในฐานะผู้จัดการมรดกจึงขายที่ดินนั้นได้ ขอให้ท่านผู้อ่านสังเกตว่าคดีนี้มารดาของบุตรผู้เยาว์มีสองฐานะคือเป็นผู้ใช้อำนาจปกครองบุตรผู้เยาว์และผู้แทนโดยชอบธรรมฐานะหนึ่ง(ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1566 และ 1569) และเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายซึ่งผู้เยาว์เป็นทายาทมีสิทธิรับมรดกอีกฐานะหนึ่ง (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1711 และต่อ ๆ ไป) จึงมีปัญหากฎหมายตีความในทางกฎหมายดังที่กล่าวมาแล้วซึ่งเมื่อพิจารณาจากพฤติการณ์แห่งคดีแล้วการขายที่ดินมรดกดังกล่าวนี้กระทำในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตาย เพราะมรดกของผู้ตายยังอยู่ในระหว่างการจัดการ ผู้จัดการมรดกจึงสามารถกระทำภายใต้หลักเกณฑ์บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าคดีจัดการมรดก ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติว่าด้วยการจัดการมรดก มาตรา 1719 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่า ผู้จัดการมรดกมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็นเพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งเจ้าชด หรือโดยปริยายแห่งพิสัยกรรม และเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไป หรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้เช่นนี้ เพื่อให้การจัดการมรดกเป็นไปโดยรวดเร็ว เพราะมีทั้งการรวบรวมทรัพย์สินมรดก ติดตามหนี้กองมรดก และรวมทั้งชำระหนี้กองมรดกด้วย นอกจากนี้ก็อาจต้องฟ้องคดีเมื่อมีความจำเป็น ในที่สุดก็ต้องดำเนินการแบ่งปันมรดกให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิตามกฎหมายต่อไป ดังความในมาตรา 1736 ในขณะซึ่งทรัพย์สินมรดกอยู่ในระหว่างจัดการ ผู้จัดการมรดกชอบที่จะทำการใด ๆ ในทางจัดการตามที่จำเป็นได้เช่นฟ้องคดีหรือแก้ฟ้องในศาลและอื่น ๆ อนึ่งผู้จัดการมรดกต้องทำการทุกอย่างตามที่จำเป็น เพื่อเรียกเก็บหนี้สินซึ่งค้างชำระอยู่แก่กองมรดกในเวลาอันเร็วที่สุดที่จะทำได้และเมื่อเจ้าหนี้กองมรดกได้รับชำระหนี้แล้วผู้จัดการมรดกต้องทำการแบ่งปันมรดกบทบัญญัติดังกล่าว

แสดงให้เห็นอำนาจผู้จัดการมรดก แม้ว่าอาจมีข้อความคล้ายคลึงกับเรื่องการจัดการทรัพย์สินของ
ผู้เยาว์ของผู้ใช้อำนาจปกครอง แต่ก็มีข้อแตกต่างกันแห่งวัตถุประสงค์ของกฎหมาย เนื่องจากเป็น
การปกป้องคุ้มครองส่วนได้เสียและสิทธิประโยชน์ของผู้เยาว์ แต่การจัดการมรดกนั้นมุ่งหมายที่จะ
ให้มีการแบ่งปันมรดกให้แก่ทายาทผู้มีสิทธิตามกฎหมายในที่สุด อย่างไรก็ตามมิใช่การดำเนินการ
โดยผู้จัดการมรดกแล้ว บิดามารดาผู้ใช้อำนาจปกครองหาทำได้ไม่ หากเป็นกรณีตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1574 เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเท่านั้น เช่นบิดาของผู้เยาว์
ถูกทำละเมิดถึงแก่ความตาย ผู้เยาว์ซึ่งเป็นบุตรต้องเสียค่าทำศพไป จึงมีสิทธิได้รับ
ค่าสินไหมทดแทนจากผู้ทำละเมิด ถือว่าผู้เยาว์ได้มาซึ่งทรัพย์สินอย่างหนึ่ง หากมีการทำสัญญา
ประนีประนอมยอมความกันโดยผู้ใช้อำนาจปกครองจะต้องทำสัญญาแทนผู้เยาว์
ผู้ใช้อำนาจปกครองก็ต้องขออนุญาตก่อน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา
1574(12))เมื่อผู้ใช้อำนาจปกครองทำสัญญาไปโดยมิได้รับอนุญาตจากศาล จึงไม่มีผลผูกพันผู้เยาว์
(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1189-1193/2521 และโปรดศึกษาจากคำพิพากษาศาลฎีกาที่
4006/2526 และ 1072/2527 ประกอบ) สำหรับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8207/2544 ตามหัวข้อ
หมายเหตุซึ่งได้สรุปข้อเท็จจริงซึ่งได้ความเป็นข้อยุติไว้ข้างต้นแล้วก็เดินตามแนวทางเดิมที่ศาลฎีกา
ได้วินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้แล้ว กล่าวคือเป็นการดำเนินการในฐานะผู้จัดการมรดกเพื่อแบ่งปัน
ทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทและโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 1719 และ 1736 วรรคสอง เมื่อ
ทายาทซึ่งรวมถึงผู้เยาว์ด้วยไม่ได้แย่งคัดค้าน ผู้จัดการมรดกจึงกระทำได้ โปรดศึกษาเพิ่มเติมจาก
คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1236/2491, 587/2522 และ 3094/2528 จากคำพิพากษาศาลฎีกาตาม
หัวข้อหมายเหตุและคำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องเรื่องกรณีที่ผู้ใช้อำนาจปกครองต้องขออนุญาต
ศาลทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์ตามมาตรา 1574 และเรื่องการจัดการทรัพย์สินมรดกของผู้จัดการมรดก
กรณีที่มีผู้เยาว์เป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก โดยผู้จัดการมรดกมีสองฐานะคือ ฐานะผู้จัดการมรดก
และฐานะบิดามารดาผู้ใช้อำนาจปกครองบุตร คงได้แนวทางในการดำเนินการเกี่ยวแก่ทรัพย์สิน
ดังกล่าวแล้วแต่กรณีตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายต่อไป พลประสิทธิ์ ฤทธิรักษาคำพิพากษา:
โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้พิพากษาเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.)
เลขที่ 1360, 1356, 609, 604, 612, 608, 1357, 1362, 1352, 613, 607, 614, 1361, 1353, 1358,
606, 610, 1359, 1354, 1355, 611ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต รวม 21 แปลง และ
ให้จำเลยที่ 7 จดทะเบียนเป็นชื่อของผู้จัดการมรดกของขุนวิเศษนุกุลกิจแทน หากไม่สามารถ
จดทะเบียนเพิกถอนได้ก็ให้บังคับจำเลยทั้งหมดร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็น
เงิน 1,786,500,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระ
เสร็จ เพื่อนำเข้ากองมรดกแบ่งปันให้ทายาทต่อไปและห้ามมิให้จำเลยที่ 1 ถึง 6 พร้อมทั้งบริวาร
เข้าไปเกี่ยวข้องกับที่ดินทั้ง 21 แปลงจำเลยที่ 1 ถึง 6 จำเลยที่ 8 ที่ 9 และจำเลยที่ 15 ให้การและ
แก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 7 ที่ 10 ที่ 16 ถึง 22 ให้การขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 11 ถึง 14
ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณาระหว่างพิจารณา โจทก์และนางสมศรี อุดมทรัพย์ ใน
ฐานะผู้จัดการมรดกของนายปลื้มหรือปัจจุบัน อุดมทรัพย์ จำเลยที่ 12 ถึงแก่กรรม นางอรนุช
อุดมทรัพย์ ทายาทโจทก์ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนและโจทก์ยื่นคำร้องขอให้เรียกนางสาว
เย็นฤดีอุดมทรัพย์ ทายาทจำเลยที่ 12 เข้าเป็นคู่ความแทน ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นพิพากษา
ยกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษายืนโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์
แล้วข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขุนวิเศษนุกุลกิจมีภรรยาหลายคนมีบุตรชาย 19 คน และบุตรหญิง 19

คน ขุนวิเศษนุกุลกิจมีอาชีพทำเหมืองแร่อยู่ที่ตำบลเชิงทะเลอำเภอดง และที่ตำบลดง อำเภอมืองภูเก็จ จังหวัดภูเก็ตต่อมาวันที่ 3 เมษายน 2503 ขุนวิเศษนุกุลกิจถึงแก่กรรมและวันที่ 31 พฤษภาคม 2503 ศาลมีคำสั่งตั้งนายอภิชาติ อุดมทรัพย์ และจำเลยที่ 9 เป็นผู้จัดการมรดกของขุนวิเศษนุกุลกิจ ผู้จัดการมรดกได้แบ่งทรัพย์ให้แก่ทายาทและจัดตั้งบริษัทวิเศษนุกุลกิจ จำกัด จำเลยที่ 8 ขึ้นมาเพื่อทำกิจการเหมืองแร่ในที่ประทานบัตรเดิมของเจ้ามรดกและนำทรัพย์มรดกจำนวนหนึ่งมาเป็นทุนของบริษัทโดยแบ่งเป็นหุ้นจำนวน 1,200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 2,500 บาท ทายาทที่เป็นชายถือหุ้นคนละ 56 หุ้น ทายาทที่เป็นหญิงถือหุ้นคนละ 7 หุ้นกรรมการเริ่มแรกของบริษัท 3 คน ได้หุ้นเพิ่มอีกคนละ 1 หุ้น ผู้ถือหุ้นทั้งหมดไม่ต้องชำระเงินสดเป็นค่าหุ้นหลังจากจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท จำกัด ที่ 8 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 แล้ว จำเลยที่ 9 กรรมการบริษัทกับพวกได้ขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) สำหรับที่ดินประทานทำบัตรเหมืองแร่รวม 21 แปลง ให้แก่จำเลยที่ 8 จำเลยที่ 8 ได้ทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเรื่อยมาและแบ่งรายได้ให้แก่ผู้ถือหุ้นทุกเดือน จนกระทั่งจำเลยที่ 8 เลิกกิจการและขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 1 จากนั้นมีการโอนขายที่ดินให้แก่จำเลยอื่น ๆ อีกหลายทอดในที่สุดที่ดินพิพาทตกมาเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ผู้จัดการมรดกได้แบ่งปันที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเล อำเภอดงจังหวัดภูเก็ตให้แก่ทายาทเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ โจทก์เบิกความว่าเจ้ามรดกแบ่งปันทรัพย์สินอย่างอื่นให้แก่ทายาทเสร็จสิ้นแล้ววันแต่ที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่นั้นดังกล่าวยังไม่ได้แบ่งให้ทายาทโดยมีนายอภิชาติเบิกความสนับสนุนว่าผู้จัดการมรดกทั้งสองได้ปรึกษากับนายเปรมแล้วตกลงให้จัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาเพื่อทำกิจการเหมืองแร่ต่อไป โดยนำอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 ส่วนที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเลจะยังไม่แบ่งให้ทายาทเพราะถ้าแบ่งปันให้ทายาทแล้วจะทำเหมืองไม่ได้แต่จำเลยที่ 9 ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกคนหนึ่งและเป็นผู้เริ่มก่อการจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เบิกความประกอบคำขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิว่า จำเลยที่ 8 มีทุนจดทะเบียนจำนวน 3,000,000 บาท แบ่งเป็นหุ้นทั้งหมด 1,200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 2,500 บาท ทายาทที่เป็นชาย 19 คน ถือหุ้นคนละ 56 หุ้น ทายาทที่เป็นหญิงอีก 19 คน ถือหุ้นคนละ 7 หุ้น กรรมการของจำเลยที่ 8 ชุดแรก 3 คน ได้หุ้นเพิ่มอีกคนละ 1 หุ้น โดยผู้ถือหุ้นทั้งหมดไม่ต้องชำระค่าหุ้นเพราะได้นำที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่ซึ่งเป็นทรัพย์มรดกมาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 ในเรื่องนี้โจทก์เบิกความตอบทนายจำเลยที่ 8 และที่ 9 ยอมรับว่าโจทก์มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งตามพินัยกรรม 1 ใน 19 ส่วนหรือเท่ากับ 63 หุ้น โจทก์ถือหุ้นไว้เอง 56 หุ้นนางสาวทัศนีย์พีโจทก์ถือหุ้นไว้ 7 หุ้น โจทก์และผู้ถือหุ้นทุกคนไม่ได้ชำระค่าหุ้นเพราะได้รับแจ้งจากกรรมการจำเลยที่ 8 ว่า จำเลยที่ 8 ได้เอาทรัพย์สินและอุปกรณ์ในการทำเหมืองแร่ซึ่งเป็นทรัพย์มรดกตีราคาเป็นค่าหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำเบิกความของนายอภิชาติที่ตอบคำซักค้านทนายจำเลยที่ 8 ว่ามรดกเฉพาะที่เป็นบ้านอาศัยประมาณ 10 หลัง มีราคา รวมกัน 1,000,000 บาทเศษ แก้วแหวนเงินทองมีราคา 500,000 บาท ส่วนที่เหลือคือที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มีราคาประมาณ 1,500,000 บาท รวมแล้วขุนวิเศษนุกุลกิจมีทรัพย์มรดกคิดเป็นเงิน 3,000,000 บาท ตรงกับที่ระบุไว้ในบัญชีทรัพย์มรดกท้ายคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นแต่งตั้งนายอภิชาติและจำเลยที่ 9 เป็นผู้จัดการมรดกรายนี้ ดังนั้น ที่จำเลยที่ 9 เบิกความว่า ได้นำที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 จึงมีเหตุผลรับฟังได้ นอกจากนี้นายอภิชาติตอบทนายจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 และจำเลยที่ 15 ถึงเหตุที่ไม่ได้แบ่งที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ให้แก่ทายาทตอนหนึ่งว่าขณะที่เจ้ามรดกตายที่ดิน

ประธานบุตรทำเหมืองแร่มีราคาสูงมากและไม่สามารถแบ่งเป็นส่วนสัดได้เพราะทายาททุกคนจะเอาแต่ที่ดินที่ติดทะเลหากจะแบ่งกันก็ต้องขายที่ดินแล้วนำเงินมาแบ่งกันตามส่วน สำหรับอุปกรณ์ทำเหมืองแร่ นั้น นายอภิชาติเบิกความว่าไม่แบ่งให้ทายาทเพราะถ้าแบ่งก็จะได้คนละเล็กคนละน้อย และเมื่อจดทะเบียนตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาแล้วนายอภิชาติตอบทนายจำเลยที่ 9 ว่า จำเลยที่ 8 ไม่มีเงินสดหมุนเวียนเพราะมีแต่ทรัพย์สินมรดกจึงต้องไปยืมเงินสดมาจากนายจตุ บัญสูง ซึ่งเป็นเพื่อนกับนายเปรม อุดมทรัพย์ ต่อมาจำเลยที่ 8 ได้ขายที่ดินประธานบุตรทำเหมืองแร่ที่ตำบลคลองน้ำเงินมาชำระหนี้ให้แก่นายจตุ ด้วยเหตุนี้ที่โจทก์อ้างว่าเฉพาะอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มีราคาสูงถึง 10,000,000 บาท จึงรับฟังไม่ได้ เพราะถ้ามีราคาสูงขนาดนั้นก็ไม่จำเป็นต้องกู้ยืมเงินนายจตุมาใช้หมุนเวียนเนื่องจากสามารถขายอุปกรณ์บางส่วนมาใช้ได้ ประกอบกับเมื่อปี 2507 โจทก์ได้ทำหนังสือถึงคณะกรรมการจำเลยที่ 8 ขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามเอกสารหมายเลข 8 และทำหน้าที่เป็นเลขานุการจดบันทึกรายงานการประชุมใหญ่วิสามัญครั้งที่ 1/2507 ซึ่งในรายงานการประชุมดังกล่าว นายอภิชาติประธานที่ประชุมแจ้งว่าที่ดินที่เจ้ามรดกได้ทิ้งไว้ให้พวกเราส่วนมากเป็นที่ดี ถ้าเราไม่รีบฉวยโอกาสขายงานในเวลานี้ ต่อไปจะทำลำบาก คำว่าที่ดินที่เจ้ามรดกได้ทิ้งไว้ให้พวกเรา นายอภิชาติตอบทนายจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 และจำเลยที่ 15 ว่า คือที่ดินประธานบุตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเล ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าที่ดินประธานบุตรทำเหมืองแร่ที่ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เป็นทรัพย์สินมรดกที่ผู้จัดการมรดกทั้งสองนำมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 แล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นตามส่วนสัดที่ทายาทแต่ละคนมีสิทธิได้รับมรดก ทั้งนี้ตามรายงานการประชุมตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 คำขอจดทะเบียนบริษัทจำกัดคำขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น เอกสารหมายเลข จ.57 ถึง จ.60 การนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาแล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นเพื่อดำเนินกิจการทำเหมืองแร่ในที่ดินดังกล่าว เป็นการจัดการตามที่จำเป็นเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกซึ่งอยู่ในขอบอำนาจและหน้าที่ของผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 และ 1736 วรรคสองเนื่องจากไม่สามารถจัดการให้ทายาทเข้าครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดได้เพราะทายาททุกคนจะเอาแต่ที่ดินที่อยู่ติดกับทะเลดังที่นายอภิชาติเบิกความไว้ ดังนั้น แม้ทายาทบางคนยังเป็นผู้เยาว์อยู่ขณะนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนของบริษัทจำเลยที่ 8 ผู้จัดการมรดกก็ไม่ต้องขออนุญาตจากศาลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546(เดิม)ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นหรือมาตรา 1574(ใหม่) เพราะกรณีนี้ไม่ใช่เรื่องผู้ใช้อำนาจปกครองทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์แต่เป็นเรื่องผู้จัดการมรดกทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าทายาททุกคนโดยเฉพาะโจทก์ได้รับหุ้นและผลประโยชน์ตอบแทนเป็นประจำทุกเดือนจากบริษัทจำเลยที่ 8 เรื่อยมาจนกระทั่งโจทก์ขายหุ้นทั้งหมดให้แก่นายปลื้ม อุดมทรัพย์ และนายอภิชาติในราคา 350,000 บาท เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2509 ตามใบเสร็จรับเงินเอกสารหมายเลข ล.2 และ ล.3 โดยไม่ได้คัดค้านว่าการกระทำของผู้จัดการมรดกทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย แสดงว่าโจทก์และทายาททุกคนพอใจและให้ความยินยอมในการกระทำการดังกล่าวแล้ว ถือว่าโจทก์ได้รับแบ่งมรดกตามสิทธิครบถ้วนและถือว่าผู้จัดการมรดกทั้งสองได้แบ่งปันมรดกเสร็จสมบูรณ์แล้ว ตั้งแต่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องเอาส่วนแบ่งอีก ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษามานั้นชอบแล้วฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน ดูฉบับย่อฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8207/2544 นายอภิชัยหรือไปเหล็ง อุดมทรัพย์ โดยนางอรนุช อุดมทรัพย์โจทก์ผู้เข้าเป็นคู่ความแทนโจทก์บริษัทบางเทาดีเวล

ลอปเมนต์ จำกัด กับพวกจำเลย ป.พ.พ. ม. 1574, ม. 1719, ม. 1736ที่ดินปรธานบัตรทำ
เหมืองแร่พิพาทเป็นทรัพย์มรดกที่ผู้จัดการมรดกนำมาเป็นทุนจัดตั้งเป็นบริษัทจำเลยที่ 8 แล้วให้
ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นตามส่วนสัดที่ทายาทแต่ละคนมีสิทธิได้รับมรดก การนำที่ดินมรดกมาเป็น
ทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8ดังกล่าวเป็นการจัดการตามที่จำเป็นเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดกซึ่งอยู่ใน
ขอบอำนาจและหน้าที่ของผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719
และมาตรา 1736 วรรคสอง เนื่องจากไม่สามารถจัดการให้ทายาทเข้าครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัด
ได้ แม้ทายาทบางคนยังเป็นผู้เยาว์อยู่ขณะนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนของบริษัทจำเลยที่ 8
ผู้จัดการมรดกก็ไม่ต้องขออนุญาตจากศาลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1574
เพราะกรณีนี้ไม่ใช่เรื่องผู้ใช้อำนาจปกครองทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์ แต่เป็นเรื่องผู้จัดการมรดก
ทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1719 และ 1736 วรรคสอง เมื่อทายาททุกคนโดยเฉพาะ
โจทก์ได้รับหุ้นและผลประโยชน์ตอบแทนจากบริษัทจำเลยที่ 8 เรื่อยมาจนกระทั่งโจทก์ขายหุ้น
ทั้งหมดให้แก่ ป. และ อ. ไปในปี 2509 โดยไม่ได้คัดค้านว่าการกระทำของผู้จัดการมรดกไม่
ชอบด้วยกฎหมายแสดงว่าโจทก์และทายาททุกคนพอใจและให้ความยินยอมในการกระทำความดังกล่าว
แล้วถือว่าโจทก์ได้รับแบ่งมรดกตามสิทธิครบถ้วนและถือว่าผู้จัดการมรดกได้แบ่งปันมรดกเสร็จ
สมบูรณ์แล้วตั้งแต่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 โจทก์จึงไม่มีอำนาจ
ฟ้องเอาส่วนแบ่งอีกโจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้พิพากษาเพิกถอน
หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) เลขที่ 1360, 1356, 609, 604, 612, 608, 1357,1362,
1352, 613, 607, 614,1361, 1353, 1358, 606, 610, 1359, 1354, 1355, 611ตำบลเชิงทะเล
อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต รวม 21 แปลง และให้จำเลยที่ 7 จดทะเบียนเป็นชื่อของผู้จัดการมรดก
ของขุนวิเศษนุกุลกิจแทน หากไม่สามารถจดทะเบียนเพิกถอนได้ก็ให้บังคับจำเลยทั้งหมดร่วมกัน
หรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์เป็นเงิน 1,786,500,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ
เจ็ดครึ่งต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ เพื่อนำเข้ากองมรดกแบ่งปันให้ทายาทต่อไปและ
ห้ามมิให้จำเลยที่ 1 ถึง 6 พร้อมทั้งบริวารเข้าไปเกี่ยวข้องกับที่ดินทั้ง 21 แปลงจำเลยที่ 1 ถึง 6
จำเลยที่ 8 ที่ 9 และจำเลยที่ 15 ให้การและแก้ไขคำให้การขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 7 ที่ 10 ที่ 16 ถึง
22 ให้การขอให้ยกฟ้องจำเลยที่ 11 ถึง 14 ขาดนัดยื่นคำให้การและขาดนัดพิจารณาระหว่าง
พิจารณา โจทก์และนางสมศรี อุดมทรัพย์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายปลื้มหรือโปจวัน
อุดมทรัพย์ จำเลยที่ 12 ถึงแก่กรรม นางอรนุช อุดมทรัพย์ ทายาทโจทก์ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความ
แทนและโจทก์ยื่นคำร้องขอให้เรียกนางสาวเย็นฤดีอุดมทรัพย์ ทายาทจำเลยที่ 12 เข้าเป็นคู่ความ
แทน ศาลชั้นต้นอนุญาตศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษายืน
โจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "...พิเคราะห์แล้วข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ขุนวิเศษนุกุลกิจมีภรรยา
หลายคนมีบุตรชาย 19 คน และบุตรหญิง 19 คน ขุนวิเศษนุกุลกิจมีอาชีพทำเหมืองแร่อยู่ที่ตำบล
เชิงทะเลอำเภอถลาง และที่ตำบลถลอง อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตต่อมาวันที่ 3 เมษายน 2503
ขุนวิเศษนุกุลกิจถึงแก่กรรมและวันที่ 31 พฤษภาคม 2503 ศาลมีคำสั่งตั้งนายอภิชาติ อุดมทรัพย์
และจำเลยที่ 9 เป็นผู้จัดการมรดกของขุนวิเศษนุกุลกิจ ผู้จัดการมรดกได้แบ่งทรัพย์ให้แก่ทายาท
และจัดตั้งบริษัทวิเศษนุกุลกิจ จำกัด จำเลยที่ 8 ขึ้นมาเพื่อทำกิจการเหมืองแร่ในที่ปรธานบัตรเดิม
ของเจ้ามรดกและนำทรัพย์มรดกจำนวนหนึ่งมาเป็นทุนของบริษัทโดยแบ่งเป็นหุ้นจำนวน 1,200
หุ้น มูลค่าหุ้นละ 2,500 บาท ทายาทที่เป็นชายถือหุ้นคนละ 56 หุ้น ทายาทที่เป็นหญิงถือหุ้นคนละ

7 หุ้นกรรมการเริ่มแรกของบริษัท 3 คน ได้หุ้นเพิ่มอีกคนละ 1 หุ้น ผู้ถือหุ้นทั้งหมดไม่ต้องชำระเงินสดเป็นค่าหุ้นหลังจากจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 แล้ว จำเลยที่ 9 กรรมการบริษัทกับพวกได้ขอออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส.3 ก.) สำหรับที่ดินประทานทำบัตรเหมืองแร่รวม 21 แปลง ให้แก่จำเลยที่ 8 จำเลยที่ 8 ได้ทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเรื่อยมาและแบ่งรายได้ให้แก่ผู้ถือหุ้นทุกเดือน จนกระทั่งจำเลยที่ 8 เลิกกิจการและขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 1 จากนั้นมีการโอนขายที่ดินให้แก่จำเลยอื่น ๆ อีกหลายทอดในที่สุดที่ดินพิพาทตกมาเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า ผู้จัดการมรดกได้แบ่งปันที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลางจังหวัดภูเก็ตให้แก่ทายาทเสร็จสิ้นแล้วหรือไม่ โจทก์เบิกความว่าเจ้ามรดกแบ่งปันทรัพย์สินอย่างอื่นให้แก่ทายาทเสร็จสิ้นแล้วแต่ที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่นั้นยังไม่ได้แบ่งให้ทายาทโดยมีนายอภิชาติเบิกความสนับสนุนว่าผู้จัดการมรดกทั้งสองได้ปรึกษากับนายเปรมแล้วตกลงให้จัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาเพื่อทำกิจการเหมืองแร่ต่อไป โดยนำอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 ส่วนที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเลจะยังไม่แบ่งให้ทายาทเพราะถ้าแบ่งปันให้ทายาทแล้วจะทำเหมืองไม่ได้แต่จำเลยที่ 9 ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกคนหนึ่งและเป็นผู้เริ่มก่อการจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เบิกความประกอบคำขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิว่า จำเลยที่ 8 มีทุนจดทะเบียนจำนวน 3,000,000 บาท แบ่งเป็นหุ้นทั้งหมด 1,200 หุ้น มูลค่าหุ้นละ 2,500 บาท ทายาทที่เป็นชาย 19 คน ถือหุ้นคนละ 56 หุ้น ทายาทที่เป็นหญิงอีก 19 คน ถือหุ้นคนละ 7 หุ้น กรรมการของจำเลยที่ 8 ชุดแรก 3 คน ได้หุ้นเพิ่มอีกคนละ 1 หุ้น โดยผู้ถือหุ้นทั้งหมดไม่ต้องชำระค่าหุ้นเพราะได้นำที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่ซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกมาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 ในเรื่องนี้โจทก์เบิกความตอบทนายจำเลยที่ 8 และที่ 9 ยอมรับว่าโจทก์มีสิทธิได้รับส่วนแบ่งตามพินัยกรรม 1 ใน 19 ส่วนหรือเท่ากับ 63 หุ้น โจทก์ถือหุ้นไว้เอง 56 หุ้นนางสาวทัศนีย์พีโจทก์ถือหุ้นไว้ 7 หุ้น โจทก์และผู้ถือหุ้นทุกคนไม่ได้ชำระค่าหุ้นเพราะได้รับแจ้งจากกรรมการจำเลยที่ 8 ว่า จำเลยที่ 8 ได้อาทรัพย์สินและอุปกรณ์ในการทำเหมืองแร่ซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกตีราคาเป็นค่าหุ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำเบิกความของนายอภิชาติที่ตอบคำซักค้านทนายจำเลยที่ 8 ว่ามรดกเฉพาะที่เป็นบ้านอาศัยประมาณ 10 หลัง มีราคารวมกัน 1,000,000 บาทเศษ แก้วแหวนเงินทองมีราคา 500,000 บาท ส่วนที่เหลือคือที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มีราคาประมาณ 1,500,000 บาท รวมแล้วขุนวิเศษนุกุลกิจมีทรัพย์สินมรดกคิดเป็นเงิน 3,000,000 บาท ตรงกับที่ระบุไว้ในบัญชีทรัพย์สินมรดกท้ายคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นแต่งตั้งนายอภิชาติและจำเลยที่ 9 เป็นผู้จัดการมรดกรายนี้ ดังนั้น ที่จำเลยที่ 9 เบิกความว่า ได้นำที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่และอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มาเป็นทุนของจำเลยที่ 8 จึงมีเหตุผลรับฟังได้ นอกจากนี้นายอภิชาติตอบทนายจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 และจำเลยที่ 15 ถึงเหตุที่ไม่ได้แบ่งที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ให้แก่ทายาทตอนหนึ่งว่าขณะที่เจ้ามรดกตายที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่มีราคาถูกมากและไม่สามารถแบ่งเป็นส่วนสดได้เพราะทายาททุกคนจะเอาแต่ที่ดินที่ติดทะเลหากจะแบ่งกันก็ต้องขายที่ดินแล้วนำเงินมาแบ่งกันตามส่วน สำหรับอุปกรณ์ทำเหมืองแร่นั้นนายอภิชาติเบิกความว่าไม่แบ่งให้ทายาทเพราะถ้าแบ่งก็จะได้คนละเล็กน้อย และเมื่อจดทะเบียนตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาแล้วนายอภิชาติตอบทนายจำเลยที่ 9 ว่า จำเลยที่ 8 ไม่มีเงินสดหมุนเวียนเพราะมีแต่ทรัพย์สินมรดกจึงต้องไปยืมเงินสดมาจากนายจตุ บุญสูง ซึ่งเป็นเพื่อนกับนายเปรม อุดมทรัพย์ ต่อมาจำเลยที่ 8 ได้ขายที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ที่ตำบลถลองนำเงิน

มาชำระหนี้ให้แก่นายจตุ ด้วยเหตุนี้ที่โจทก์อ้างว่าเฉพาะอุปกรณ์ทำเหมืองแร่มีราคาสูงถึง 10,000,000 บาท จึงรับฟังไม่ได้ เพราะถ้ามีราคาสูงขนาดนั้นก็จำเป็นต้องกู้ยืมเงินนายจตุมาใช้หมุนเวียนเนื่องจากสามารถขายอุปกรณ์บางส่วนมาใช้ได้ ประกอบกับเมื่อปี 2507 โจทก์ได้ทำหนังสือถึงคณะกรรมการจำเลยที่ 8 ขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญตามเอกสารหมายเลข 8 และทำหน้าที่เป็นเลขานุการจดบันทึกรายงานการประชุมใหญ่วิสามัญครั้งที่ 1/2507 ซึ่งในรายงานการประชุมดังกล่าว นายอภิชาติประธานที่ประชุมแจ้งว่าที่ดินที่เจ้ามรดกได้ทิ้งไว้ให้พวกเราส่วนมากเป็นที่ดี ถ้าเราไม่รีบฉวยโอกาสขายงานในเวลานี้ ต่อไปจะทำลำบาก คำว่าที่ดินที่เจ้ามรดกได้ทิ้งไว้ให้พวกเรานายอภิชาติตอบนายจำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 และจำเลยที่ 15 ว่า คือที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ตำบลเชิงทะเล ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าที่ดินประทานบัตรทำเหมืองแร่ที่ตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต เป็นทรัพย์สินมรดกที่ผู้จัดการมรดกทั้งสองนำมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 แล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นตามส่วนสัดที่ทายาทแต่ละคนมีสิทธิได้รับมรดก ทั้งนี้ตามรายงานการประชุมตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 คำขอจดทะเบียนบริษัทจำกัดคำขอจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิและบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น เอกสารหมายเลข จ.57 ถึง จ.60 การนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 ขึ้นมาแล้วให้ทายาททุกคนเป็นผู้ถือหุ้นเพื่อดำเนินกิจการทำเหมืองแร่ในที่ดินดังกล่าว เป็นการจัดการตามที่จำเป็นเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกซึ่งอยู่ในขอบอำนาจและหน้าที่ของผู้จัดการมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 และ 1736 วรรคสองเนื่องจากไม่สามารถจัดการให้ทายาทเข้าครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดได้เพราะทายาททุกคนจะเอาแต่ที่ดินที่อยู่ติดกับทะเลดังที่นายอภิชาติเบิกความไว้ ดังนั้น แม้ทายาทบางคนยังเป็นผู้เยาว์อยู่ขณะนำที่ดินมรดกมาเป็นทุนของบริษัทจำเลยที่ 8 ผู้จัดการมรดกก็ไม่ต้องขออนุญาตจากศาลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1546(เดิม)ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นหรือมาตรา 1574(ใหม่) เพราะกรณีนี้ไม่ใช่เรื่องผู้ใช้อำนาจปกครองทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์แต่เป็นเรื่องผู้จัดการมรดกทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่าทายาททุกคนโดยเฉพาะโจทก์ได้รับหุ้นและผลประโยชน์ตอบแทนเป็นประจำทุกเดือนจากบริษัทจำเลยที่ 8 เรื่อยมาจนกระทั่งโจทก์ขายหุ้นทั้งหมดให้แก่นายปลื้ม อุดมทรัพย์ และนายอภิชาติในราคา 350,000 บาท เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2509 ตามใบเสร็จรับเงินเอกสารหมายเลข ล.2 และ ล.3 โดยไม่ได้คัดค้านว่าการกระทำของผู้จัดการมรดกทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย แสดงว่าโจทก์และทายาททุกคนพอใจและให้ความยินยอมในการกระทำดังกล่าวแล้ว ถือว่าโจทก์ได้รับแบ่งมรดกตามสิทธิครบถ้วนและถือว่าผู้จัดการมรดกทั้งสองได้แบ่งปันมรดกเสร็จสมบูรณ์แล้วตั้งแต่จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทจำเลยที่ 8 เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2503 โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องเอาส่วนแบ่งอีก ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษามานั้นชอบแล้วฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน

องค์คณะ

ชาญชัย ลิขิตจิตถะ · จำรูญ แสงนภักดี · วสันต์ ตริสุวรรณ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/8207/2544>